

 HELSE BERGEN <small>Haukeland universitetssjukehus</small>	<h2>Opplæring for å forebygge ulykker og helsefarer ved egen arbeidssituasjon</h2>	
Kategori: Ledelse og styringssystem/HMS Helse, miljø og sikkerhet	Gyldig fra/til: 16.12.2024/16.12.2026	
Organisatorisk plassering: Helse Bergen HF/Fellesdokumenter/Ledelse og styringssystem	Versjon: 4.03	
Godkjenner: Bua, Ingvild	□	
Dok. ansvarlig: Elisabeth Dragsnes	Dok.id: D11679	

1 Hensikt

Opplæring og øving i forebygging av ulykker og helseskader skal skje der en gjennom kartlegging og /eller uønskede hendelser har avdekket ulykkes- og/eller helsefarer i arbeidsmiljøet. Det betyr at nærmeste leder med personalansvar, i samarbeid med verneombud skal avdekke helsefarlige arbeidsoppgaver og sørge for at medarbeiderne får tilstrekkelig opplæring slik at helsefarer og ulykker unngås.

2 Målgruppe og avgrensning

Prosedyren gjelder alle ledere og medarbeidere på alle nivåer i foretaket.

3 Ansvar

Arbeidsgivers plikter

Arbeidsmiljøloven og forskrift om organisering, ledelse og medvirkning pålegger arbeidsgiver ansvar for å kartlegge arbeidsmiljøet og sørge for:

- At arbeidstaker gjøres kjent med ulykkes- og helsefarer som kan være forbundet med arbeidet, og at arbeidstaker får den opplæring, øvelse og instruksjon som er nødvendig.
- At arbeidstaker som har til oppgave å lede eller kontrollere andre arbeidstakere har nødvendig kompetanse til å føre kontroll med at arbeidet blir utført på en helse- og sikkerhetsmessig forsvarlig måte.
- At arbeidstaker får sakkyndig bistand når dette er nødvendig for å gjennomføre lovens krav.

Arbeidstakers plikter

Arbeidstaker skal medvirke ved utforming, gjennomføring og oppfølging av virksomhetens systematiske helse, miljø og sikkerhetsarbeid. Arbeidstaker skal delta i det organiserte verne- og miljøarbeidet i virksomheten og skal aktivt medvirke ved gjennomføring av de tiltak som blir satt i verk for å skape et godt og sikkert arbeidsmiljø.

Verneombudets rolle

Ivareta arbeidstakernes interesser i saker som angår arbeidsmiljøet. Verneombudet skal i samarbeid med leder avdekke helsefarlige arbeidsoppgaver og sørge for at medarbeiderne får tilstrekkelig opplæring og øving slik at helsefarer og ulykker unngås.

4 Gjennomføring

Leder skal i samarbeid med verneombud gjennomføre [ForBedringsundersøkinga](#), samt aktuell finkartlegging og risikovurdering, jamfør prosedyre [Risikovurdering av helse, miljø og sikkerhet](#), for å avdekke helsefarer.

Leder skal sørge for at medarbeiderne får tilstrekkelig opplæring og øving slik at helsefarer og ulykker forebygges og/eller unngås.

Har leder behov for bistand til opplæring og/eller informasjon kan Seksjon for arbeidsmiljø- og personlrådgivning eller Bedriftshelsetjenesten kontaktes.

Arbeidsgiver skal sørge for at arbeidstakere som bruker utstyr og anlegg eller håndterer varer, stoffer eller produkter, har nødvendig opplæring og øvelse i hensiktsmessig arbeidsteknikk, organiseringen

av arbeidet, andre relevante forhold, og har nødvendige kvalifikasjoner for sikker utførelse av arbeidet.

Der det er påkrevd med bruk av personlig verneutstyr, rømnings- og redningsutstyr, bruk av førstehjelpsutstyr eller andre hjelpemidler skal det gis opplæring, og om nødvendig øvelse, i bruken av dette.

Opplæring og dokumentasjon

Opplæring og øvelse skal gjentas når det er nødvendig, og skal gis på et språk som arbeidstakerne forstår. Opplæring og øvelse skal dokumenteres i [Kompetanseportalen](#).

Kvalifikasjons- og tilleggskrav til opplæring

Ledere på alle nivåer skal sørge for opplæring i samsvar med forskrift om utførelse av arbeid ved:

- arbeid med kjemikalier
- arbeid med asbest
- varmt arbeid
- arbeid med risiko for å bli utsatt for biologiske faktorer
- arbeid ved avløpsanlegg
- arbeid med arbeidsutstyr som krever særskilt forsiktighet
- vedlikehold av arbeidsutstyr
- arbeid med risiko for å bli utsatt for helseskadelig støy eller mekaniske vibrasjoner
- arbeid med risiko for å bli utsatt for kunstig optisk stråling
- montering, demontering, endring og kontroll av stillas
- arbeid med risiko for å bli utsatt for elektromagnetisk felt
- sikkerhetsskiltning og signalgivning
- ergonomisk belastende arbeid
- arbeid som kan medføre risiko for å bli utsatt for vold og trussel om vold
- arbeid med driftskontroll og sikkerhetsovervåking (kontrollrom)
- arbeid under vann eller økt omgivende trykk

Endringer i siste versjon av dette dokumentet:

Forlenget gyldighet til 16.12.2026

Kryssreferanser

[1.1.9-5-01](#)

[Krav om opplæring i systematisk HMS-arbeid](#)

[1.1.9-6-1-04](#)

[Risikovurdering av helse, miljø og sikkerhet](#)

[1.1.9-6-2-01](#)

[ForBedringsundersøkinga](#)

[1.3.2.1-01](#)

[Kompetansearbeid i Helse Bergen HF](#)

Eksterne referanser

[1.16.4 Forskrift om organisering, ledelse og medvirkning](#)

[1.16.4.6 Kapittel 7. Risikovurdering \(Forskrift om organisering, ledelse og medvirkning\)](#)

[1.16.4.12 Kapittel 13. Bedriftshelsetjeneste \(Forskrift om organisering, ledelse og medvirkning\)](#)

[1.2.2.7.1 Arbeidsplassforskriften](#)

[1.10.1.2 Internkontrollforskriften §5 Krav til innhold i det systematiske HMS-arbeidet](#)

[1.2.1.3 AML Kap 3 Virkemidler i arbeidsmiljøet](#)

[1.2.1.3.2 AML §3-2 Særskilte forholdsregler for å ivareta sikkerheten](#)